

Lausunto Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland osakeyhtiöstä

94/03.00.00/2017

Maakuntahallitus 27.07.2017 §**Hallituksen esitys laiksi Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä luonnos 22.6.2017**

Hallituksen esityksen mukaan voimassa olevat lait innovaatorahoituskeskus Tekesistä (717/2008) sekä laki Finpro -nimisestä osakeyhtiöstä (1446/2015) korvataan annettavalla lailla Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä. Hallituksen esitysluonnos löytyy osoitteesta: http://tem.fi/documents/1410877/2132292/HE_Business_Finland_luonnos_FI/ae34c65d-9ff9-4cf4-a0dd-6c7520938c50

Kyseessä on tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan sekä yritysten kansainvälistymispalveluihin liittyvä hallinnon ja toiminnan uudistus työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon alalla. Uudistuksessa perustetaan uusi TEM:n omistajaohjauksessa toimiva Business Finland rahoituskeskus hoitamaan TKI-rahoitukseen liittyviä viranomaistehtäviä, sekä tämän alaisuudessa, erikseen laadittavan palvelusopimuksen puitteissa toimiva Business Finland osakeyhtiö.

Lakiluonnoksen mukaan (§3):

Rahoituskeskus edistää rahoitus-, asiantuntija- ja verkostopalveluillaan

- 1) innovaatioita, uutta teknologiaa sekä liiketoimintaa;
- 2) tuloksellisia innovaatio- ja kokeilu ympäristöjä sekä innovaatiokyvyyttä;
- 3) tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan tulosten laaja-alaista hyödyn-tämistä elinkeinotoiminnassa, työelämässä ja muualla yhteiskunnassa;
- 4) suomalaisten yritysten ja tutkimuksen kansainvälistymistä ja vien-nin kas-vua sekä yritysten kansainväliseen kauppaan liittyvää osaa-mista;
- 5) ulkomaisten investointien ja pääomasijoitusten kohdistamista Suomeen;
- 6) ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun kasvua ja kehittä-mistä; sekä
- 7) aikaisen vaiheen pääomasijoitusmarkkinan kehittymistä.

Rahoituskeskus hoitaa myös elinkeino-, energia- ja ympäristöpoliittisiin tukiin liittyviä valtionapuviranomaisen tehtäviä siten kuin niistä erikseen säädetään.

Rahoituskeskus suorittaa lisäksi ne elinkeino- ja innovaatiopolitiikan suunniteltuun, selvityksiin, kokeiluun ja seurantaan liittyvät tehtävät, jotka työ- ja elinkeinoministeriö sille tulohajautuksessa antaa tai jotka sille erikseen valtioneuvoston asetuksella säädetään. Rahoituskeskuksen tehtävistä säädetään tarkemmin asetuksella.”

Business Finland osakeyhtiö hoitaa näihin tehtäviin liittyviä palveluita Rahoituskeskuksen ohjauksessa Rahoituskeskuksen kanssa laadittavan palvelusopimuksen mukaisesti. Lisäksi se hoitaa kansainvälistä toimintaa.

Tekesin ja Finpron nykyinen henkilökunta siirtyy uusien organisaatioiden palvelukseen siten, että rahoituskeskukseen noin 50 henkilöä ja osakeyhtiöön noin 550 henkilöä.

Lausuntonaan Etelä-Karjalan liitto toteaa seuraavaa:

Valtionhallinnossa vahvistetaan annettavalla lailla kasvu- ja kansainvälistymispalveluiden keskinäistä integraatiota perustettavilla Business Finland rahoituskeskuksella ja osakeyhtiöllä, jotka toteuttavat uudelleenorganisoituina entisten Tekesin ja Finpron tehtäviä. Lakiuudistuksen perusteluissa myös todetaan tavoite vahvistaa kokonaisvaltaisesti suomalaisten yritysten kyvykkyyttä nopeaan kansainväliseen kasvuun ja liiketoimintaan, sekä tukea olemassa olevien pk-yritysten valmiuksia vientitoimintaan. Tekes on ollut kansainvälisesti tunnustettu brändi innovaatiotoiminnassa ja uudistus on myös tässä mielessä merkittävä.

Etelä-Karjalan liiton mielestä lakiesityksen vahvuutena on tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen sekä yritystoiminnan kansainvälistämisen nykyistä tehokkaampi integraatio. Esityksen mukaisen uudelleenorganisoinnin avulla on tarkoitus tukea ketterää operatiivista toimintaa yhtiömuodossa samaan aikaan kun viranomais tehtävät kuitenkin säilyvät rahoituskeskuksella. Yhtiölle mahdollistetaan rahoituspäätösten tekeminen 500 000 euroon saakka, mutta tätä suuremmat rahoitukset päätetään rahoitusyhtiössä, joka hoitaa myös esimerkiksi mahdolliset takaisinperinnät. Uudistuksella pyritään saamaan henkilökunnan osaamista ja työpanosta paremmin käyttöön lähellä loppuasiakasta. Tämä koskee sekä kotimaan että ulkomaan toimintoja.

Business Finland -toimintamallissa tulee huomioida yleinen periaate valinnanvapauteen ja päätösten tekemiseen lähellä asiakasta. Lain 4§ kohdalla jää hieman epäselväksi yritysten oman kilpailutuksen rooli suhteessa rahoituskeskuksen tekemään (puite)kilpailutukseen. Pyydämme selkeyttämään tätä esimerkiksi lisäämällä pykälän toisen momentin loppuun lause: ”Vaihtoehtoisesti yritys voi itse kilpailuttaa palveluntarjoajat.”

Parhaillaan on tekeillä laajoja uudistuksia koskien yritysten kehittämisen julkisia tukipalveluita. Nämä koskettavat niin valtion tason palveluita, kuin itsehallinnollisia maakuntia sekä kuntasektoria. Näissä uudistuksissa on varmistettava asiakkaan kannalta katkeamaton palvelupolku ja sujuva asiakaspalvelu. Digitaalisten ratkaisujen tulee tukea tätä periaatetta ja ne tulee järjestää periaatteella, että tieto kulkee asiakkaan mukana ja palvelurajapinnassa toimivilla on riittävät oikeudet asiakastietojen jakamiseen sujuvasti organisaatorajojen yli. Maakuntauudistus on meneillään ja maakunnallisten kasvupalveluiden toteuttamisessa palveluprosessin kehittämisen tulee edeltää digitaalisia ratkaisuja koskevia sitovia päätöksiä.

Lakiehdotuksen perusteluissa on kiinnitetty huomiota "born global"-yritysten osuuden kasvattamisen tarpeeseen. **Merkittävä lähde kasvukykyisille ja kansainvälisille markkinoille tähtääville yrityksille on tasapainoisesti resursoitu, sujuva polku tutkimus- ja kehitystoiminnasta liiketoimintaan.** Kasvu ei synny pelkästään panostamalla polun loppupäähän, vaan tulee varmistaa että myös koulutuspuolella on riittävät resurssit. **Tämä edellyttää kokonaisvaltaista ja hallinnonraajat ylittävää strategiaa ja siihen pohjautuvaa toimintaa, sekä panostuksia koulutukseen ja tutkimukseen.**

Etelä-Karjalan liitto huomauttaa, että samalla kun painotetaan nopeaa kasvua ja kansainvälistymistä, tulee valtion taholta varmistaa riittävät resurssit kasvukykyisten ja työllistävien, mutta pääasiassa kotimarkkinoilla toimivien yritysten kehittämisen rahoitukseen. Business Finlandin palvelukokonaisuudessa tulee huomioida tiivis rajapinta muihin innovaatio- ja elinkeinotoiminnan tahoihin kuten itsehallinnollisiin maakuntiin, kuntiin, oppilaitoksiin, sekä erilaisiin kehittämisorganisaatioihin. Lakiluonnoksen perusteluissa mainitaan, että uusi Business Finland tulee olemaan maakunnallisten kasvupalveluiden vastinpari, mutta yhteydestä maakuntiin ei ole kuitenkaan mainintaa itse laissa. Business Finland yhtiön asiantuntijoiden, toiminnan ja rahoitusmahdollisuuksien näkyvyyden varmistaminen maakunnissa tukee kasvuyritysten tasavertaisia mahdollisuuksia sijainnista riippumatta.

Etelä-Karjalan liitto pitää tärkeänä, että valtion innovaatio- ja elinkeinopolitiikan toimet ovat läheisessä yhteistyössä maakuntien kasvupalveluiden sekä kuntien elinvoimapalveluiden kanssa. Maakuntien kannalta yritysten kasvupalvelut, joita toteutetaan yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa, ovat olennainen osa poikkihallinnollista aluekehitystehtävää. Tämä yhteys on syytä sisällyttää lakiin lisäämällä lain 11§ toiseen momenttiin: "Yhtiö tukee elinkeino- ja innovaatiotoimintaa alueilla tekemällä tiivistä yhteistyötä maakuntien kasvupalveluiden kanssa." Yhteyttä maakuntien kasvupalveluiden kanssa voidaan vahvistaa myös lisäämällä §6 mukaisen johtokunnan kokoonpanoon maakuntien edustaja.

Ehdotus:

Hyväksytään lausunto toimitettavaksi edelleen työ- ja elinkei-
noministeriölle.

Asiakohta tarkastetaan kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti. Asiakohta tarkastettiin kokouk-
sessa.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjai-
tetun otteen oikeaksi todistaa:

Lappeenrannassa 7.8.2017

Olli Seppänen
Hallinto- ja kehittämisjohtaja

Liitteet

1	HE laiksi Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja
Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä LUONNOS
22.6.2017 |
|---|---|